

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2016

**GESKIEDENIS V1
MEMORANDUM**

PUNTE: 150

Hierdie memorandum bestaan uit 22 bladsye.

---

1. BRONGEBASEERDE VRAE

1.1 Die volgende kognitiewe vlakke is gebruik om brongebaseerde vrae te ontwikkel.

KOGNITIEWE VLAKKE	HISTORIESE VAARDIGHEDE	GEWIGS-TOEKENNING VAN VRAE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Onttrek inligting uit bronne. • Selektoring en organisasie van relevante inligting uit bronne. • Definieer historiese begrippe/terme. 	30% (15)
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretasie van bewyse uit bronne. • Verduidelik inligting verkry uit bronne. • Analiseer bewyse uit bronne. 	40% (20)
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreteer en evalueer bewyse uit bronne. • Skakel met bronne om bruikbaarheid, betroubaarheid, eensydigheid en beperkings vas te stel. • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en perspektiewe in die bronne en kom tot onafhanklike gevolgtrekkings. 	30% (15)

1.2 Die inligting hieronder dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argument, bewyse of voorbeelde.
- Met die toekenning van punte moet aandag gegee word aan hoe daar aan die vereistes van die vraag voldoen is.
- In die nasienriglyn word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word) sowel as die vlak van die vraag in kursiefgedrukte skrif aangedui.

1.3 Assesseringsprosedures vir brongebaseerde vrae

- Gebruik 'n regmerk (✓) vir elke korrekte antwoord
- Gee aandag aan die punttoekenning bv. (2 x 2) wat neerkom op twee redes en word twee punte elk toegeken (✓✓ ✓✓); (1 x 2) wat neerkom op een rede en twee punte toegeken word (✓✓)
- Indien 'n vraag 4 punte tel word 4 regmerke (✓✓✓✓) aangedui.

Paragraafvraag

Paragrafe behoort globaal (holisties) geassesseer te word. Beide die inhoud en die struktuur van die paragraaf moet in berekening gebring word wanneer punte toegeken word. Die volgende stappe moet gebruik word wanneer 'n antwoord op 'n paragraafvraag geassesseer word:

- Lees die paragraaf en plaas 'n kolpunt (.) by elke punt binne-in die teks waar die kandidaat relevante bewyse gebruik het om die vraag te beantwoord.
- Lees die paragraaf weer om die mate te evalueer waarin die kandidaat in staat was om relevante bewyse te gebruik om die paragraaf te beantwoord.
- Maak regmerkies (✓) wat aan die kandidaat toegeken is vir die paragraaf aan die einde van die paragraaf; sowel as die vlak (1,2, of 3) soos aangedui in die holistiese rubriek en gee 'n kort kommentaar bv.

_____ . _____ . _____
 _____ . _____ . _____
 ✓✓✓✓

Vlak 2

Gebruik meestal relevante bewyse om die paragraaf te skryf.

- Tel al die regmerke vir die brongebaseerde vrae op en skryf dan die punt aan die regterkantse onderste kantlyn, bv.

32
50
- Maak seker dat die totale punte akkuraat na die buiteblad van die antwoordeboek oorgedra word.

2. OPSTELVRAE**2.1 Die opstelvrae vereis dat kandidate:**

- In staat sal wees om hul argument op 'n logiese en samehangende wyse te stel. Hulle moet die relevante inligting kan selekteer, organiseer en bymekaarvoeg sodat dit vir hulle moontlik sal wees om 'n redelike reeks feite of 'n effektiewe argument te kan weergee om sodoende die gestelde vraag te beantwoord. Dit is noodsaaklik dat 'n opstel 'n inleiding, 'n samehangende en gebalanseerde liggaam van bewyse en 'n slot het.

2.2 Nasien van opstelvrae

- Nasieners moet daarop let dat die inhoud van die antwoord gelei sal word deur die handboeke wat by 'n spesifieke sentrum gebruik is.
- Kandidate mag enige ander toepaslike inleiding en/of samevatting hê as dit wat ingesluit is by 'n riglyn vir nasien van 'n spesifieke opstel.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir enige ander relevante antwoord.

2.3 Globale assessering van 'n opstel

Die opstel skryfwerk sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die onderwyser die totale produk as 'n geheel sal bepunt sonder om die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering moedig die leerder aan om 'n individuele mening aan te bied deur gebruik te maak van geselekteerde feitelike bewyse om 'n argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om slegs 'feite' neer te skryf om 'n beter punt te behaal nie. Hierdie benadering sal leerders ook ontmoedig om 'model-antwoorde' voor te berei en te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet aan leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudsgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik gepenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die konstruksie/daarstelling van 'n argument
- Die toepaslike seleksie van feitelike bewyse om sodanige argument te ondersteun
- Die leerder se interpretasie van die vraag.

2. Assesseringsprosedures vir die opstel

2.4 2.4.1 Hou die sinopsis in gedagte wanneer die skryfwerk nagesien word.

2.4.2 Tydens die deurlees van die skryfwerk moet regmerkies toegeken word vir 'n relevante inleiding (aangedui met 'n kolpunt ('bullet') in die nasienriglyne/memorandum), vir elke hoofmoment/aspek wat volledig gekontekstualiseer is en 'n relevante slotopmerking (aangedui met 'n kolpunt in die nasienriglyn/memorandum) bv. 'n antwoord waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.

2.4.3 Die volgende addisionele simbole kan ook gebruik word:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerking nie behoorlik

gekontekstualiseer nie

- Verkeerde stelling

- Irrelevante stelling

|
|
|

- Herhaling

R

- Analise

A✓

- Interpretasie

1✓

2. Die matriks

2.5 2.5.1 Gebruik van die matriks vir die assessering van opstelle.

By die nasien van opstelle, moet die kriteria gebruik word wat in die matriks voorsien word. Tydens die assessering van 'n opstel moet beide die inhoud en die aanbieding in ag geneem word. 'n Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe vaardigheidvlakke.

- (a) Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is om en die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

- (b) Die tweede deurlees van die opstel sal die vlak (op die matriks) van die **aanbieding** bepaal.

I	VLAK 4	
A	VLAK 3	

- (c) Ken 'n algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	} _{26–27}
A	VLAK 3	

NASIEN-MATRIKS VIR OPSTEL: TOTAAL: 50

	VLAK 7	VLAK 6	VLAK 5	VLAK 4	VLAK 3	VLAK 2	VLAK 1
AANBIEDING 	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. Goeie sintese van inligting. Het 'n goed gebalanseerde, oorspronklike argument ontwikkel met bewyse. Argument deurgaans volgehou en verdedig. Onafhanklike gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. 'n Relevante argument is gevolg. Bewyse gebruik om die argument te verdedig. Poog om 'n onafhanklike gevolgtrekking uit die bewyse te maak om die argument te ondersteun.	Goed beplande en gestruktureerde opstel. Poog om 'n duidelike argument te ontwikkel. Gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Argument beplan en gestruktureer. Bewyse tot 'n sekere mate gebruik om argument te ondersteun. Slotsom bereik op grond van bewyse.	Toon soms bewys van 'n gestruktureerde en beplande argument. Poog om 'n argument vol te hou. Gevolgtrekking nie duidelik ondersteun deur bewyse nie.	Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend of poog om argument te ontwikkel. Geen poging om 'n gevolgtrekking te maak nie.	Weinig of geen poging om die opstel te struktureer nie.
INHOUD 							
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudskeuse ten volle relevant tot argument wat gevolg is.	47–50	43–46					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudseleksie relevant tot argument wat gevolg is	43–46	40–42	38–39				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.	38–39	36–37	34–35	30–33	28–29		
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Sommige weglatings of irrelevante keuse van inhoud.			30–33	28–29	26–27		
VLAK 3 Keuse van inhoud hou verband met vraag, maar beantwoord dit nie. Hou soms nie verband met die vraag nie. Weglatings.				26–27	24–25	20–23	
VLAK 2 Vraag ontoereikend beantwoord. Inhoud skraal.					20–23	18–19	14–17
VLAK 1 Vraag ontoereikend beantwoord of glad nie. Ontoereikend of irrelevante inhoud.						14–17	0–13

*Riglyne vir die toekenning van 'n punt in Vlak 1:

- Vraag glad nie beantwoord nie/totaal irrelevante inhoud; geen poging om die opstel te struktureer nie = 0
- Vraag sluit basiese en algemene irrelevante inligting in; geen poging om die opstel te struktureer nie = 1–6
- Vraag ontoereikend en vaag beantwoord ; klein poging om die opstel te struktureer = 7–13

VRAAG 1: DIE KOUE OORLOG – DIE OORSPRONG VAN DIE KOUE OORLOG**HOE HET DIE BERLYNSE KRISIS DIE KOUE OORLOG SPANNING TUSSEN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA EN DIE SOWJETUNIE IN DIE 1960's VERERGER?**1.1 1.1.1 *[Definisie van 'n historiese begrip uit Bron 1A – V1]*

- Ekonomiese stelsel waarin die produksiefaktore deur private eienaars vir private wins beheer word.
- Staat speel 'n baie beperkte rol in die ekonomie.
- Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)

1.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1]*

- Om die VSA, Brittanje en Frankryk uit Wes-Berlyn te verdryf. (1 x 2) (2)

1.1.3 *[Gebruik bewyse uit Bron 1A – V1]*

- Die Weste het gereageer deur die implementering van die Berlynse Lugbrug.
- Wes-Berlyn was vanuit die lug voorsien.
- Voedsel, brandstof en ander voorrade is daagliks in Wes Berlyn afgelewer. (1 x 2) (2)

1.1.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1A – V2]*

- Die Berlynse Lugbrug was 'n weghol sukses.
- Die blokkade het nie sy voorgestelde doelwitte bereik nie
- In plaas van hongersnood het Wes-Berlyn 'n oorvloed van voorrade, ten afguns van Oos-Berlyn gehad.
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

1.1.5 *[Interpretasie, analise en evaluasie van bewyse vanuit Bron 1A om 'n mening te formuleer – V2]*

- Ekonomiese ontwikkeling van Oos-Duitsland sou nadelig beïnvloed word.
- Die verskaffing van belangrike dienste aan mense sal nadelig geraak word.
- Industrialisasie sou 'n pypdroom geword het.
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

1.2 1.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – V1]*

- Tydelike versperrings is opgesit.
- Teergedeeltes en keistene is opgehaal.
- Betonblaaie en hol blokke was gebruik.
- Verkeer is by sektorgrense weggewys. (3 x 1) (3)

1.2.2 *[Interpretasie en vergelyking van bewyse vanuit Bron 1B en – V2]*

- Die wêreld was op die rand van 'n derde wêreldoorlog.
- Werklike en wesentlike oorlog tussen die twee supermoondhede was op hande.
- Die vernietiging van die wêreld was onvermydelik omdat die twee lande kern vermoëns op daardie stadium gehad het.
- Die eskalasie van konflik was 'n wesentlike bedreiging vir die wêreld.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

1.2.3 *[Onttrekking vanuit Bron 1B – V1]*

- Kennedy en Khrushchev het die universele toegang tot Berlyn vir die vier supermoondhede weer bevestig. (1 x 2) (2)

1.3 *[Vergelyking en interpretasie van bewyse uit Bron 1A en 1B – V3]*

- Bron 1A verwys na die behoefte om die vlugtelingprobleem op te los en Bron 1B verwys na die werklike bou van die muur om te verhoed dat mense na Wes-Berlyn oorloop.
- Toe die blokkade misluk in Bron 1A, het die bou van die muur begin in Bron 1B.
- Beide bronne deel met die spanning wat tussen die USSR en die Weste wat uit die verdeling van Berlyn voorgespruit het.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

1.4 1.4.1 *[Interpretasie van inligting vanuit Bron 1C – V2]*

- Die mense van Wes-Berlyn eis eenheid vir Berlyn.
- Klem op die regte van die mense om vry te wees om keuses te maak om in Oos-Berlyn te bly of om oor te gaan na Wes-Berlyn.
- Die muur word beskou as 'n belediging vir die menseregte van Berlyners.
- Wes-Berlyners het hul teenkanting teen die Berlynse Muur uitgedruk. (2 x 2) (4)

1.4.2 *[Interpretasie, evaluering en ontleding van bewyse vanuit Bron 1C – V2]*

- Die owerhede in Wes-Berlyn het nie strenge nakoming afgedwing ten opsigte van die muur nie, in teenstelling met Oos-Berlyn.
- Daar was geen dreigende gevaar vir die jeug wat op muur aan die Wes-Berlynse kant speel nie.
- Daar was geen risiko van mense wat Wes-Berlyn verlaat het vir Oos-Berlyn nie, maar diegene wat Oos-Berlyn verlaat het na Wes-Berlyn was in gevaar soos met die doringdraad gesien kan word.
- Die muur skei gewone mense van familie, vriende en werk.
- Die menseregte van mense was geskend.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

1.5 1.5.1 [Onttrekking van inligting uit Bron 1D – V1]

- Om die moraal van Wes-Duitsland te versterk.
- Om sekuriteit in Wes-Berlyn te verbeter.
- Eenheid van Europa.
- Om die vertroue van die wêreld in demokrasie en kapitalisme in stand te hou. (3 x 1) (3)

1.5.2 [Interpretasie, evaluering en ontleding van die nut van bewyse uit Bron 1D – V3]

Die kandidaat moet aandui of die bron is BRUIKBAAR of nie en dan gebruik relevante historiese bewyse om hulle antwoord te ondersteun.

BRUIKBAAR

- Die Sowjetunie was as 'n bedreiging vir wêreldvrede gesien.
- Die sekuriteit van Wes-Duitsland moes gewaarborg word.
- Die bronne verbind die geallieerde magte om hul beloftes wat hulle aan die mense van die wêreld gemaak het, nl. dat hulle demokrasie en vryheid sal bewaar, na te kom.
- Daar word verwys na die verdediging van die regte van die mense van Berlyn.
- Om die kommuniste te konfronteer en basiese vryhede van die mense van Berlyn en die wêreld te verdedig.
- Die VSA was versterk en het sy militêre mag gemobiliseer.
- Enige ander relevante antwoord.

OF**NIE-BRUIKBAAR**

- Bevat 'n eensydige siening (Kennedy).
- Die bewerings teen die Sowjetunie was nie onafhanklik bevestig nie.
- Die bron bevorder kapitalisme en beeld kommunisme uit as 'n slegte ideologie en dit word nie teengestaan deur diegene wat ten gunste van kommunisme was nie.
- Enige ander relevant antwoord (2 x 2) (4)

1.5 [Paragraaf – interpretasie, analise en sintese van bewyse/inligting vanuit relevante bronne – V3]

- Die Berlynse krisis het inderdaad die verhouding tussen die VSA en die USSR vererger.
- Die Sowjetunie was bedreig deur die Amerikaanse indringing in Oos-Europa. (Bron 1A)
- Khrushchev het op 'n geleentheid gesê dat Wes-Berlyn "soos 'n been in die Sowjet-keel vassit." (Bron 1A)
- USSR wou demonstreer dat hulle in beheer in Berlyn was.
- USSR het die Berlynse Blokkade ingestel (Bron 1A)
- Dit was die eerste ernstige krisis van die Koue Oorlog en die wêreld was op die rand van die oorlog. (Bron 1A)

- Die VSA beskou die blokkade as 'n daad van growwe skending van menseregte.
- Die USSR het gedink dat hulle 'n strategiese oorwinning oor die VSA behaal het. (Bron 1A)
- VSA het voorrade deur middel van 'n lugbrug voorsien
- Die lugbrug het die wêreld aan die rand van oorlog gehad. (Bron 1A)
- Die blokkade was opgehef en 'n muur was gebou om Berlyn te verdeel. (Bron 1B)
- Op 25 Oktober 1961 het VSA en die USSR teenoor mekaar gestaan en die wêreld het hul kollektiewe asem opgehou. Oorlog was op hande. (Bron 1B)
- Beide lande het kern vermoëns gehad.
- Kennedy en Khrushchev ingestem om die beginsel van vier-krag toegang tot Berlyn te herbevestig. (Bron 1B)
- Die VSA het sy magte begin mobiliseer en die Kongres versoek vir bykomende militêre hulp. (Bron 1D)
- Die VSA het begin om meer wapens op te bou in afwagting van 'n Sowjet-offensief. (Bron 1D)
- Die wêreld was weer op die rand van 'n kernoorlog.
- Die delikate balans van mag is nogtans gehandhaaf.
- Enige ander relevante antwoord.

(8)

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken.

VLAK	KRITERIA	PUNTE
Vlak 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse. • Gedeeltelike gebruik van bewyse om te reageer op die vraag. • Min of geen begrip van hoe die Berlynse krisis die verhouding tussen die VSA en die Sowjetunie vererger het. • Kan nie reageer op die vraag gevra nie. • Vraag nie beantwoord nie. 	0–2
Vlak 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse meestal relevant en hou tot 'n groot mate met die onderwerp verband. • Gedeeltelike begrip van hoe die Berlynse krisis die verhouding tussen die VSA en die Sowjetunie vererger het. • Gebruik bewyse op 'n basiese wyse, maar dit het betrekking op die vraag. 	3–5
Vlak 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse wat relevant en toepaslik is. • Demonstreer 'n deeglike begrip van hoe die Berlynse krisis die verhouding tussen die VSA en die Sowjetunie vererger het. • Bewyse hou baie goed met die vraag verband. • Bewyse is baie effektief gebruik in 'n georganiseerde paragraaf. 	6–8

[50]

VRAAG 2: ONAFHANKLIKE AFRIKA**WAT WAS DIE IMPAK VAN DIE BETROKKENHEID VAN BUITELANDSE MAGTE IN DIE ANGOLESE BURGEROORLOG OP ANGOLA NA ONAFHANKLIKHEID?**

2.1 2.1.1 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2A – V1]*

- Suid-Afrika
- Kuba
- Rusland
- VSA (2 x 1) (2)

2.1.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2A – V1]*

- UNITA ontvang monetêre hulp van Suid-Afrika.
- Ontvang hulp vanaf die VSA.
- Het diamante gesmokkel om sy oorlogspoging te ondersteun. (1 x 2) (2)

2.1.3 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2A – V1]*

- Wanneer 'n regering die beheer van die belangrikste sektore van die ekonomie oorneem.
- Verbod op private eienaarskap van sekere strategiese middele van produksie.
- Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)

2.1.4 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 2A – V2]*

- Wou die Angolese ekonomie vinniger herbou.
- Wou die beskikbare ervaring in die private sektor tot voordeel van die opkomende mynbousektor in Angola gebruik.
- Om 'n stewige basis vir 'n sterk sosialistiese bedeling te bou.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

2.1.5 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 2A – V3]*

BRUIKBAAR

- Buitelandse magte het in Angola ingegryp.
- Suid-Afrika en die VSA het baie ondersteuning aan Unita gegee sodat hulle die oorlog kon volhou.
- Die betrokkenheid van verskeie buitelandse magte het die regering genoodsaak om die soewereiniteit van Angola te beskerm.
- Die onwettige diamanthandel was vir Unita voordelig.
- Die MPLA het 'n program van nasionalisering van die belangrikste sektore in die ekonomie begin.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

2.2 2.2.1 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2B – V1]*

- Om te verhoed dat 'n kommunistiese regering in Angola aan bewind kom.
- Wou Amerikaanse gesag in Afrika laat geld.
- Wou Angola gebruik om te herstel van die vernedering van Viëtnam.
- Om dat magsbalans tussen die supermoondhede-magte te herstel. (3 x 1) (3)

2.2.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2B – V1]*

- Die burgeroorlog was verleng. (1 x 1) (1)

2.2.3 *[Interpretasie en evaluering van bewyse vanuit Bron 2B – V3]*

- Om Sowjet invloed in Angola te beperk.
- Die VSA se beleid was in ooreenstemming van sy inperkingsbeleid.
- Die VSA se betrokkenheid in die oorlog het UNITA ondersteuning gegee om die stryd voort te sit en daardeur die pogings van die kommunistiese ondersteunde MPLA te frustreer.
- Die VSA was verneder in Vietnam en het 'n geleentheid gesoek om sy aansien te herstel.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

2.3 2.3.1 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2C – V1]*

- Om Unita van 'n nederlaag te red.
- Om die dorp Cuito te verower. (2 x 1) (2)

2.3.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2C – V1]*

- “Die Unita soldate het baie gesterf op daardie dag.” (1 x 1) (1)

2.3.3 *[Evaluering en vergelyking van twee standpunte vanuit Bron 2C – V2]*

- Standpunt 1 verwys na die mislukking van die SAW om Cuito Cuanavale oor te neem, terwyl Standpunt 2 verklaar dat dit nooit die doel was om Cuito oor te neem nie.
- In die eerste standpunt blyk dit dat die SAW glo swaar militêre masjinerie gebruik het om die dorp aan te val, terwyl die SAW in die tweede standpunt sê dat hulle nie die delikate onderhandelings wat begin was in gevaar wou stel nie.
- In standpunt 1 dui die Kubane aan dat die SAW klaaglik misluk het terwyl standpunt 2 statistiese data vanaf die SAW gee om te staaf dat hulle die oorhand gehad het.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

2.3.4 *[Interpretasie en ontleding van bewyse vanuit Bron 2C – V2]*

- Om hul argument dat hulle nie verloor het nie te ondersteun.
- Om die Kubaanse standpunt oor Cuito te ontluister.
- Om die publiek te laat glo dat die SAW op eie inisiatief onttrek het.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

2.4 2.4.1 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 2D – V1]*

- Namibië (1 x 1) (1)

2.4.2 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 2D – V2]*

- Kasrils, soos baie ander in die ANC, het geglo dat Cuito Cuanavale die katalisator was in die demokratiese deurbraak in Suid-Afrika.
- Die bevryding van Namibië was ook moontlik gemaak deur die SAW se onttrekking uit Angola na die Slag van Cuito.
- Die bevryding van Suider-Afrika was na die slag van Cuito voltooi.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

2.4.3 *[Interpretasie en ontleding van bewyse vanuit Bron 2D – V2]*

- Die SAW het baie jong manne gewerf om in Angola te veg.
- Daar was 'n onderneming aan die kant van die SAW om in Angola aan te bly.
- Die joviale gemoedsrus van die troepe (visuele leidrade) wil voorstel dat hulle gedink het dat die oorlog in Suid-Afrika se guns sou eindig.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

2.5 *[Paragraaf – interpretasie, analise en evaluasie van bewyse/inligting vanuit relevante bronne – V3]*

- Buitelandse betrokkenheid in die burgeroorlog het 'n negatiewe impak op Angola gehad.
- Die deelname van SA, Kuba, die VSA en die USSR het die Angolese burgeroorlog internasionale status gegee. (Bron 2A)
- Met die VSA en SAW ondersteuning het Unita 'n sterk gevegsmag geword. (Bron 2A)
- Meer as 1,1 miljoen burgerlikes is dood en miljoene is vermink. (Bron 2A)
- Angola het die hoogste aantal verminktes as gevolg van die oorlog.
- Inkomste uit olie is gebruik vir die oorlogspoging (Bron 2A) ten koste van die bevoordeling van die gewone mense.
- Die VSA het by die oorlog vir selfsugtige redes betrokke geraak. Sy wou die vernedering van Viëtnam besweer. (Bron 2B)
- As gevolg van die VSA se betrokkenheid is die burgeroorlog verleng. (Bron 2B)
- Kuba het die skaal in die guns van die Angolese regeringsmagte geswaai. (Bron 2C)

- Kuba het hoogs gevorderde tegnologiese wapens tydens die Cuito Cuanavale stryd ontplooi. (Bron 2C)
- SAW was in die verleentheid gestel was en verslaan. (Bron 2C)
- Die militêre swakhede van die SAW was deur die Kubaanse regimente blootgestel.
- Cuito Cuanavale was die laaste strooi vir die SAW. (Bron 2C)
- Cuito het die vryheid van die hele Suider-Afrika ingelui. (Bron 2D)
- Suid-Afrika se invloed het afgeneem.
- Enige ander relevante antwoord.

(8)

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken.

VLAK	KRITERIA	PUNTE
Vlak 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse. • Gedeeltelike gebruik van bewyse om te reageer op die vraag. • Min of geen begrip van die impak van die buitelandse magte se betrokkenheid in Angola na onafhanklikheid • Kan nie reageer op die vraag gevra. • Vraag nie beantwoord nie. 	0–2
Vlak 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse meestal relevant en hou tot 'n groot mate verband met die onderwerp. • Gedeeltelike begrip van die impak van die buitelandse magte se betrokkenheid in Angola na onafhanklikheid • Gebruik bewyse op 'n basiese wyse, maar dit het betrekking op die vraag. 	3–5
Vlak 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse wat relevant en toepaslik is. • Demonstreer 'n deeglike begrip van die impak van die buitelandse magte se betrokkenheid in Angola na onafhanklikheid • Bewyse hou baie goed verband met die vraag. • Bewyse is baie effektief gebruik in 'n georganiseerde paragraaf. 	6–8

[50]

VRAAG 3: BURGERLIKE VERSET IN DIE VSA, 1950's TOT 1970's**HOE SUKSESVOL WAS DIE DESEGREGASIE VAN SKOLE IN LITTLE ROCK, ARKANSAS, GEDURENDE DIE 1950's?**3.1 3.1.1 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3A – V1]*

- 'n Wetsgehoorsame burger.
- Oorlogsveteraan.
- In die Tweede Wêreldoorlog geveg.
- Hy erken die oppergesag van die Federale wet. . (Enige 3 x 1) (3)

3.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – V1]*

- Om die Wag te vertel om voort te gaan met die handhawing van orde.
- Om die Wag te vertel dat hulle die Afro-Amerikaanse kinders moet toelaat om Sentraal Hoërskool by te woon. (2 x 1) (2)

3.1.3 *[Interpretasie van en betrokkenheid by bewyse vanuit Bron 3A – V2]*

- Faubus het die integrasie van onderwys by Little Rock weerstaan.
- Faubus het die Nasionale Wag gemobiliseer om te verhoed dat die Afro-Amerikaanse studente Sentraal Hoërskool moet binne gaan.
- Eisenhower wou 'n resoluëie vir die dooiepunt bereik deur middel van onderhandelinge/dialog.
- Eisenhower wou die oppergesag van die Federale wette en die bevele van die Hooggeregshof op Faubus afdwing.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

3.1.4 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3A – V1]*

- Die staat van Arkansas sou die hofsaak verloor het.
- Faubus, as goewerneur, sou verneder word.
- 'n Stryd om mag tussen die president en die goewerneur was nie raadsaam nie. (1 x 2) (2)

3.1.5 *[Interpretasie en ontleding van bewyse vanuit Bron 3A – V3]*

Kandidate moet aandui of Eisenhower se aksie nie geregverdig kan word of nie en moet dan relevante historiese bewyse gebruik om hul antwoord te ondersteun.

GEREGVERDIG

- Wet en orde moes in Little Rock herstel word.
- Hy verdedig die regte van die swart studente.
- Die regering het 'n ondubbelsinnige verbintenis gemaak dat hulle nie rassisme sou duld nie.
- Hy het federale wetgewing en die besluit van die howe ten opsigte van gelyke onderwys, gehandhaaf.

- Faubus het 'n wettige opdrag van die president verontagsaam.
- Enige ander relevante antwoord.

OF

- Faubus maak aanspraak dat hy 'n wetsgehoorsame burger is.
- Dit kan beskou word as inmenging deur die federale regering.
- Faubus het op 'n besluit vanaf die hof gewag.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

3.2 3.2.1 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 3B – V1]*

- Saambring van mense van verskillende rassegroepe om te verenig en mekaar te aanvaar.
- Oopstelling van onderwysfasiliteite om alle rasse te akkommodeer.
- Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)

3.2.2 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 3B – V2]*

Faubus het nie opgetree in ooreenstemming met die verklaring wat hy gemaak het nie.

- Faubus probeer om regverdiging te kry vir sy verontagsaming van die hof se besluit oor die integrasie van skole.
- Hy voer aan dat die besluit van die hof slegs geïmplementeer kan word met die verloop van tyd, en nie onmiddellik nie.
- Hy het geglo dat integrasie tot geweld sou lei.
- Hy was van mening dat die federale regering state wou dwing om saam te stem oor integrasie, selfs al was dit teen hul grondwette.
- Enige ander relevante antwoord.

Faubus het opgetree in ooreenstemming met sy verklaring. Hierdie antwoord kan toegelaat word, selfs al sou dit beweeg vanaf 'n eng basis.

- Hy het geglo dat die belange van die individuele state beskerm moet word.
- Faubus wou die magte wat 'n staat in 'n federale stelsel gehad het, uitbuit.
- Hy het aangevoer dat hy moes uiting gegee het aan die uitvoering van die grondwet van die staat van Arkansas.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

3.2.3 *[Interpretasie van en betrokkenheid by inligting vanuit Bron 3B – V2]*

- Dat die staat van Arkansas nie oorhaastig moet voortgaan met die integrasie van skole nie.
- Hy was nie gekant teen integrasie in beginsel nie.
- Hy het sy pligte ingevolge die Grondwet van Arkansas uitgevoer.

- Hy wou dit duidelik stel dat hy 'n openbare mandaat gehad het en dat dit sy plig was om die mense van Arkansas se belange te beskerm.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

3.3 *[Vergelyking, interpretasie en evaluering van inligting vanuit Bronne 3A en 3B – V3]*

- In Bron 3A verbind Faubus hom tot die handhawing van die Federale Grondwet, maar in Bron 3B argumenteer hy vir die respek van die Grondwet van Arkansas.
- In Bron 3A Faubus skep Faubus die indruk dat hy die Nasionale Wag onmiddellik opdrag sal gee om die Afro-Amerikaanse studente toegang tot Central High School te gee, terwyl Bron 3B argumenteer dat die federale regering moet verstaan dat integrasie nie onmiddellik bereik kan word nie.
- In Bron 3A bely hy lojaliteit aan die federale regering, terwyl hy in Bron 3B verdeelde lojaliteit toon.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

3.4 3.4.1 *[Interpretasie van bewyse vanuit Bron 3C – V1]*

- Hulle was elke dag onderwerp aan verwerping deur wit studente.
- Hulle was daaglikse gemartel en het geen gelukkigheid gekry nie.
- Die skoolomgewing het nie hul reg om te leer by Sentraal Hoërskool bevestig nie.
- Enige ander relevante antwoord. (2 x 2) (4)

3.4.2 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3C – V1]*

- Ge-elmboog
- Gesteek
- Geskop
- Geslaan
- Gestoot (3 x 1) (3)

3.4.3 *[Onttrekking van bewyse vanuit Bron 3C – V1]*

- Gesinne moes dreigoproepe verduur.
- Sommige ouers het hul werk verloor.
- Swart gemeenskap was geteister met bomdreigemente, geweerskote en bakstene wat deur hul vensters gegooi was. (2 x 1) (2)

3.5 3.5.1 *[Interpretasie van en betrokkenheid by inligting vanuit Bron 3D – V2]*

- Daar is bewyse van 'n ontspanne atmosfeer.
- Daar is 'n mate van aanvaarding vir Brown soos uitgebeeld deur die glimlagte rondom haar.
- Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)

3.5.2 *[Interpretasie van bewyse (visuele leidrade) vanuit Bron 3D – V2]*

- Die situasie was nog steeds gespanne en wisselvallig.
- Daar was 'n ongemaklike vrede wat geheers het.
- Integrasie was steeds belaaï met uitdagings.
- Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)

3.6 *[Interpretasie, analise en sintese van inligting vanuit relevante bronne om die omvang van die sukses van desegregasie van skole te evalueer – V3]*

- Die integrasie van skole het tot 'n groter mate geslaag al was dit met talle uitdagings.
- Die Little Rock Nege voorval het die staat van Arkansas teenoor die federale regering gesag gestel. (Bronne 3A en 3B)
- President Eisenhower het Goewerneur Faubus ontmoet om oor Faubus se reaksie teenoor integrasie van Sentraal Hoërskool te bespreek. (Bron 3A)
- Eisenhower het verkies om op te staan en die regte van alle Amerikaners te handhaaf en dit was aan Faubus gekommunikeer. (Bron 3A)
- Eisenhower het die belangrikheid van die Nasionale Wag om die regte van almal in Little Rock te beskerm; benadruk. (Bron 3A)
- Faubus het probeer om die instruksies van die president te ignoreer. (Bron 3B)
- Faubus wou 'n geleidelike beweging na integrasie hê en nie 'n spoedige implementering van integrasie soos vereis deur die federale regering nie (Bron 3B)
- Faubus wou die belange van die konserwatiewe en reaksionêre elemente binne die staat van Arkansas beskerm. (Bron 3B)
- Alhoewel die nege studente uiteindelik by die skool ingeskryf was, het hulle konstante teistering en bevooroordeeldheid, selfs vanaf die skool owerhede ervaar. (Bron 3C)
- Selfs die hele swart gemeenskap was negatief beïnvloed deur die voorval. (Bron 3C)
- Ten spyte van al die verskillende uitdagings was die desegregasie van die skool behaal. Melba Pattilo Beals het uiteindelik 'n professor in joernalistiek geword. (Bron 3C)
- Bron 3D toon tekens van 'n positiewe omgewing wat kan tel as 'n suksesverhaal van integrasie.
- Maar daar was nog 'n element van ongemak en spanning soos wat uitgebeeld word deur die teenwoordigheid van soldate in die agtergrond. (Bron 3D)
- Enige ander relevante antwoord. (8)

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken.

VLAK	KRITERIA	PUNTE
Vlak 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse. • Vraag nie beantwoord nie. • Gedeeltelike gebruik van bewyse om te reageer op die vraag. • Min of geen begrip van die suksesse van die desegregrasie van skole in Little Rock. • Kan nie reageer op die vraag gevra nie. 	0–2
Vlak 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse meestal relevant en hou tot 'n groot mate verband met die onderwerp. • Gedeeltelike begrip van die suksesse van desegregrasie van skole in Little Rock. • Gebruik bewyse op 'n basiese wyse, maar dit het betrekking op die vraag. 	3–5
Vlak 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse dat relevante en toepaslike is. • Demonstreer 'n deeglike begrip van die suksesse van desegregrasie van skole in Little Rock. • Bewyse hou baie goed verband met die vraag • Bewyse is baie effektief gebruik in 'n georganiseerde paragraaf. 	6–8

[50]

AFDELING B: OPSTELVRAE**VRAAG 4: UITBREIDING VAN DIE KOUE OORLOG – VIËTNAM****SINOPSIS**

Die kandidaat moet 'n standpunt inneem oor die vraag of die VSA suksesvol was in die voorkoming van die verspreiding van kommunisme in Viëtnam. Die kandidaat moet fokus op die konflik tussen Viëtnam en die VSA as 'n poging van die VSA om kapitalisme af te dwing en die verwerping daarvan deur Viëtnam tussen die 1960's en 1970's. Die kandidaat moet verwys na die militêre strategieë van beide oorlogvoerendes, die militêre mag, finansiële invloed van die VSA teen die veggees en vasberadenheid van die mense van Viëtnam.

HOOFASPEKTE**INLEIDING**

- Inleiding moet fokus op die betrokkenheid van die VSA in Viëtnam en die verwerping daarvan deur die Viëtnamese mense. Die kandidaat moet in die inleiding verwys na die sterk punte van die twee lande. Kandidaat moet kortliks hul gedagtegang uitwys – of die VSA suksesvol was of nie.

UITBREIDING

- Na die Frans Viëtnamese Oorlog, was Viëtnam verdeel, langs die 17 Parallel, in Noord- en Suid-Viëtnam
- Noord-Viëtnam was onder 'n kommunistiese regime, terwyl Suid-Viëtnam onder 'n kapitalistiese stelsel was. Die VSA het onvoorwaardelike steun aan Suid-Viëtnam gegee
- Suid-Viëtnam is deur die korrupte en ongewilde Ngo Dinh Diem regeer
- Die Nasionale Vryheidfront was gestig en het 'n guerrilla-leer gehad, die Vietkong
- Ngo Dinh Diem was omvergewerp – onstabiliteit in Suid-Viëtnam
- Die Vietkong begin met 'n uitgerekte veldtog om Viëtnam te verenig
- China en Noord-Viëtnam ondersteun die Vietkong
- VSA het betrokke geraak – om die verspreiding van kommunisme na Suid-Oos Asië te verhoed, die “domino-effek”
- Veilige dorpe – Strategiese ‘Hamlet’ Program
- Vietkong ontvang voorrade vanaf die kommunistiese Noord-Viëtnam deur die Ho Chi Minh Trail
- Die VSA se Operasie Rolling Thunder
- Tet Offensief – “Khrushchev Offensief”
- VSA se gebruik van chemiese oorlogvoering – napalm
- WHAM – Wen Hart en gedagtes van die Viëtnamese
- My Lai-massamoord – oorlogsmisdade
- Amerikaanse openbare teenkanting teen die oorlog
- VSA se swaar verliese
- Amerikaanse onttrekking
- Val van Saigon
- Amerikaanse perspektief van die oorlog
- Viëtnamese perspektief van die oorlog.

SLOT

- Kandidaat moet die argument met 'n relevante slot saamvat.

[50]

VRAAG 5: ONAFHANKLIKE AFRIKA: VERGELYKENDE GEVALLESTUDIE – TANZANIË EN DIE KONGO**SINOPSIS**

Kandidate moet fokus op die suksesse wat bereik was asook op die uitdagings wat beide Tanzanië en die Kongo in die gesig gestaar het met spesiale verwysing na die ekonomiese ontwikkeling van beide lande. 'n Behoorlike kontekstualisering van die kandidaat se antwoord word verwag. Die kandidate moet gedetailleerde vergelyking van die twee lande gee met ondersteunende relevante voorbeelde.

HOOFASPEKTE**INLEIDING**

- Inleiding moet fokus op die vergelykende aard van die opstel waar die verskillende ekonomiese prestasies en uitdagings van die twee lande bespreek word.

UITBREIDING**Tanzanië: Verdorping/Ujamaa**

- Nyerere het in Afrika-sosialisme geglo
- TANU het die Arusha Verklaring in 1967 aangeneem
- Aanvaarding van ujamaa as inhoud vir Arusha-Verklaring
- Implementering van ujamaa
- Verpligte beweging na ujamaa dorpe
- Weerstand teen ujamaa deur die kleinboere
- Die konsep van familieskap en kommunale boerdery.
- Beperkte ekonomiese prestasies
- Beperkings – mislukings van ujamaa en die ekonomiese impak
- Die impak van die IMF en die Wêreldbank-lenings op Tanzanië
- Afhanklikheid van kontant-gewasse en afname in voedselsekuriteit
- Nyerere se erkenning van die mislukings van ujamaa.

Kongo: Nasionalisering van die ekonomie

- Kongo verkry onafhanklikheid vanaf België in 1960
- Vervanging van buitelanders met onervare Kongo burgers
- Gebrek aan vaardighede het gelei tot verwaarloosing en verval van sleutel-infrastruktuur
- Die Kongo het aansienlike natuurlike hulpbronne – bly 'n arm land
- Wanbestuur van die ekonomie onder Mobutu
- Korupsie en diefstal van die staat se hulpbronne
- Een-produk ekonomie nie lewensvatbaar nie
- Regering nie in staat om sy buitelandse skuld te diens nie
- In die 1970's bereik die inflasiekoers 100%
- Swak infrastruktuur
- Ontwikkeling van elite klasse
- Kleptokrasie – regering deur diewe

SLOT

- Kandidate moet die argument saamvat met 'n relevante slot.

[50]

VRAAG 6: BURGERLIKE VERSET IN DIE VSA 1950's TOT 1960's – DIE SWARTMAG BEWEGING**SINOPSIS**

Kandidate moet die noodsaaklike filosofie van die Swartmagbeweging bespreek, sy taktiek soos dit verskil van dié van die Burgerregtebeweging en die spesifieke rolle wat deur Malcolm X en Stokely Carmichael gespeel was.

HOOFASPEKTE**INLEIDING**

- Inleiding moet fokus op die filosofie van die Swartmagbeweging, sy taktiek en die rolle van Malcolm X en Stokely Carmichael. Dit kan ook relevant en aanvaarbaar wees wanneer die kandidaat die Swartmagbeweging teen die Burgerregtebeweging opweeg.

UITBREIDING

- Segregasie in die VSA – kortliks
- Ongelykhede tussen swart en wit Amerikaners
- Verwerping van niegewelddadige protes deur Swartmagbeweging
- Afro-Amerikaners wat Swartmagbeweging ondersteun – het geglo dat die gebruik van geweld geregverdig was – om gelykheid vir alle rasse te kry
- Verwerping van die taktiek van die Burgerregtebeweging omdat hulle niegewelddadige protes ondersteun het
- Die verskerping van die stryd om burgerregte na 'n stryd om menseregte
- Swartmagbeweging het Afro-Amerikaners aangemoedig om trots te wees op hul Swart Erfenis
- Hierdie beweging het Malcolm X as die hoof proponent
- Malcolm X was 'n lid van die Nasie van Islam – en is beïnvloed deur die leerstellinge van Elia Mohammad
- Malcolm X se politieke filosofie het 'n beroep op die jeug gemaak
- Hy het gesê die stryd om burgerregte moet verander word na 'n stryd om menseregte
- VSA moet gerapporteer word aan die VVO vir sy skending van menseregte
- Beïnvloed deur sy pelgrimstog na Mekka, het Malcolm X 'n nuwe benadering tot rasse-integrasie aanvaar
- Hy is uit die Nasie van Islam geskors
- Vorm die Organisasie van Afro-Amerikaanse Eenheid in 1964
- Minder militant – nie gewild onder swart nasionaliste nie
- Sluipmoord op Malcolm X, 21 Februarie 1965
- Stokely Carmichael was 'n voormalige voorsitter van die SNCC
- Hy het geglo dat swartes nie hulself moet assosieer met wit radikale rewolusionêrs nie
- Carmichael in die leierskap van die Black Panther Party – Tien punt plan van die SMB.
- Sy standpunte oor vrede en geweld
- “Eerste Minister” van die Black Panther Party
- Die impak van die Black Panther Party

SLOT

Kandidate moet die argument met 'n relevante slot saamvat.

[50]**TOTAAL: 150**